

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 212/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Helenou Hynkovou, advokátska kancelária, Radničné námestie 7/B, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 34 Nt 72/2017 z 25. mája 2018 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tos 144/2018 z 18. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 34 Nt 72/2017 z 25. mája 2018 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tos 144/2018 z 18. októbra 2018.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ návrhom doručeným okresnému súdu 2. augusta 2017 požiadal o upustenie od zvyšku výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 2 T 46/2012-2051 zo 7. júna 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 To 118/2016 z 25. apríla 2017 vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

3. Okresný súd uvedený návrh sťažovateľa uznesením č. k. 34 Nt 72/2017-136 z 25. mája 2015 podľa § 413 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol. Takisto bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uznesením krajského súdu č. k. 5 Tos 144/2018-165 z 18. októbra 2018 zamietnutá aj sťažnosť sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu.

4. Žiadosť o upustenie od zvyšku výkonu trestu odňatia slobody sťažovateľ odôvodnil ochorením, ktoré mu bolo diagnostikované pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody a potvrdené bolo aj po jeho dodaní do výkonu tohto trestu, ktorému predchádzalo zadržanie sťažovateľa.

5. Vzhľadom na túto situáciu sťažovateľ požiadal o odborné znalecké posúdenie zdravotnej spôsobilosti na výkon trestu odňatia slobody súdneho znalca Doc. MUDr. Vladimíra Donátha, CSc. (ďalej len „súdny znalec“), zapísaného v zozname znalcov vedeného Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky pre odbor zdravotníctva, odvetvie neurológie, aby sa vyjadril, či vzhľadom na diagnostikovaný zdravotný stav

je možné zabezpečiť sťažovateľovi lekársku starostlivosť bez ohrozenia jeho života a zdravia, či je možné vykonať také preventívne lekárske úkony, ktoré by zamedzili alebo odstránili možnosť krvácania do mozgu a či podmienky výkonu trestu odňatia slobody ohrozujú jeho zdravie a život.

6. Zo znaleckého posudku súdneho znalca č. 2/2017 z 22. júla 2017 má vyplývať, že stanovená diagnóza, ktorá je neliečiteľná a život ohrozujúca, sťažovateľovi neumožňuje vykonať trest odňatia slobody bez ohrozenia jeho zdravia a života. V podmienkach výkonu trestu odňatia slobody teda nie je možné v ústave pre výkon trestu odňatia slobody zabezpečiť lekárskej starostlivosti a liečenie na takej úrovni, aby nedošlo k ohrozeniu jeho života a zdravia.

7. Po podaní žiadosti o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody okresný súd nariadil nové znalecké dokazovanie. V znaleckom posudku č. 03/2018 súdna znalkyňa MUDr. Zuzana Stanovičová (ďalej len „súdna znalkyňa“) potvrdila u sťažovateľa mozgovú výduť (aneuryzmu) v záhlavovej cieve a drobný kavernóm. Z jej záverov vyplýva, že pravdepodobnosť krvácania je možná po celý život aj pri minimálnom fyzickom zaťažení, tlaku na stolicu, kašľaní či kýchaní. Zdravotný stav sťažovateľa súdna znalkyňa vyhodnotila ako stabilizovaný, dosah zdravotnej starostlivosti rovnaký a možno aj lepší, ako keby sa nachádzal sám v domácom prostredí. Špeciálne liečenie okrem operácie nie je známe. Súdna znalkyňa mala tiež uviesť, že sťažovateľ má zabezpečené všetky podmienky na to, aby mohol vykonať trest a v prípade náhleho zhoršenia zdravotného stavu mu bude poskytnutá ihneď lekárska starostlivosť. K prasknutiu aneuryzmy môže dôjsť kedykoľvek aj pri minimálnych záťažových situáciách v domácom prostredí aj vo väznici. Z neurologického hľadiska teda nebolo nutné upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo ho prerušiť vzhľadom na to, že u sťažovateľa ide o ochorenie, ktoré je možné monitorovať aj počas pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, dbať na pokojový režim a je možné lekársky zasiahnuť v prípade komplikácie zdravotného stavu tak, ako aj počas pobytu na slobode. Na rozdiel od domáceho prostredia počas výkonu trestu odňatia slobody je pod neustálym dozorom a je možné lekársku starostlivosť poskytnúť promptne.

8. Vzhľadom na rozdielne stanoviská súdnych znalcov okresný súd nariadil ich výsluch. Súdna znalkyňa pred okresným súdom vypovedala, zotrvala pritom na záveroch uvedených v ňou podanom znaleckom posudku. Súdny znalec bol dvakrát na pojednávanie predvolaný a v oboch prípadoch sa ospravedlnil zo závažných pracovných dôvodov, ale vyjadril sa, že vypovedať chce.

9. Na základe takto zisteného skutkového stavu okresný súd žiadosť sťažovateľa o upustenie od výkonu zvyšku trestu odňatia slobody zamietol a krajský súd správnosť tohto rozhodnutia potvrdil zamietnutím sťažnosti sťažovateľa proti nemu.

10. Ku skutkovému stavu sťažovateľ uvádza, že rozpor v znaleckých posudkoch tkvie v posúdení urgentného poskytnutia zdravotnej starostlivosti a v hodnotení prevencie rizikových faktorov pôsobiacich na možné krvácanie, medzi ktorými je vplyv stresu, ktorý pôsobí na zvýšenie krvného tlaku v mozgu a tým aj na možnosť vzniku akútneho krvácania. V tomto smere má výrazné teoretické a najmä dlhoročné praktické skúsenosti súdny znalec, preto jeho výpoveď bola pre posúdenie veci závažná.

11. Podľa názoru sťažovateľa všeobecné sudy konajúce vo veci mali v súvislosti s jeho návrhom rozhodnúť o tom, či v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody je možné zabezpečiť mu preventívne opatrenia a urgentnú zdravotnú pomoc za predpokladu, že prasknutie aneuryzmy je možné kedykoľvek, jej odhalenie môže byť ťažko rozpoznateľné, môže sa prejaviť bolesťou hlavy, ktorá môže byť aj dôsledkom zvýšeného tlaku v dôsledku stresu. Stres je závažný rizikový faktor a v podmienkach výkonu trestu v zásade neodstrániteľný, preto pravdepodobnosť zdravotného následku v podmienkach výkonu trestu je výrazne vyššia ako v domácom prostredí. Tento názorový rozpor znalcov na prevenciu možného rizika pre sťažovateľa nebol odstránený, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces.

12. Ako sťažovateľ tvrdí, dokazovaním boli preukázané dva úplne odlišné závery na posudzovanú otázku ohrozenia jeho života a zdravia v podmienkach výkonu trestu

odňatia slobody, preto skutkové a právne závery sú zjavne arbitrárne a mali za následok porušenie jeho základných práv a slobôd.

13. Sťažovateľ v predmetnom konaní tiež neúspešne vzniesol námietku zaujatosti predsedu konajúceho senátu okresného súdu, z dôvodu že správanie predsedu senátu spochybňovalo jeho objektívny pomer k sťažovateľovi a veci tým, že nebol riadne zistený skutkový stav veci. Skutočnosti, ktoré boli spôsobilé vzbudiť podozrenie z nestranného a neobjektívneho rozhodovania v danej veci, sťažovateľ nadobudol z prejavu a vyjadrení predsedu senátu počas pojednávania, ktorý jemu a právnej zástupkyni hrozil pokutami, ak budú klásť súdnej znalkyni otázky, ktoré považovali za oprávnené, resp. neboli pod týmto tlakom ani položené, aby sa nezhoršilo postavenie sťažovateľa.

14. O námietke zaujatosti podanej sťažovateľom rozhodli senát okresného súdu a druhostupňový súd tak, že je nedôvodná. Skutočnosť, že sťažovateľ vzhľadom na hrozbu súdu nemohol riadne uplatniť svoje právo na kladenie otázok súdnej znalkyni, je podľa neho porušením práva na spravodlivý súdny proces.

15. Sťažovateľ zhrnul, že z ustanovenia § 413 ods. 2 Trestného poriadku je zrejmé, že dôvodom na upustenie od výkonu trestu odňatia slobody nie je neschopnosť odsúdeného vykonať trest, ale jeho ochorenie na nevyliciteľnú a životu nebezpečnú chorobu. Obe formy ochorenia sú u neho preukázané, avšak nie je preukázané, že vo výkone trestu odňatia slobody má vytvorené také podmienky, aby bola rešpektovaná jeho ľudská dôstojnosť a aby výkon trestu neohrozoval zhoršenie jeho zdravotného stavu a ohrozenie jeho života. Potreba výkonu trestu musí v prípade zdravotnej prognózy sťažovateľa s progresívne sa vyvíjajúcim zdravotným stavom ustúpiť potrebe humánneho zaobchádzania s odsúdeným v súlade s čl. 16. ods. 2 a čl. 40 ústavy, ako aj čl. 3 dohovoru.

16. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto nálezom rozhodol:

„Uznesenie Okresného súdu Trnava, sp. zn. 34 Nt/72/2017 zo dňa 25. 05. 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu Trnava, sp. zn. 5 Tos/144/2018 zo dňa 18. 10. 2018

sa ruší z dôvodu, že nimi bolo porušené ustanovenie Čl. 16. 2), Čl. 40, Čl. 46 1, Čl. 48 1), 2 Ústavy SR a Čl. 3, Čl. 6 1), Čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

II.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného od 1. marca 2019 (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

20. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

22. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh požadovaného výroku rozhodnutia. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv a iba v súvislosti s tými rozhodnutiami orgánov verejnej moci, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ dožaduje v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite ústavnej sťažnosti. Tvrdenia o porušení práv inými rozhodnutiami orgánov verejnej moci, ktoré sťažovateľ uvádza v texte ústavnej sťažnosti mimo petitu je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval za predmet sťažnosti namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práv zaručených v čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 34 Nt 72/2017 z 25. mája 2018 a uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 144/2018 z 18. októbra 2018, ku ktorému malo dôjsť tým, že neodstránením protichodných záverov

znaleckých posudkov predložených v rámci dokazovania nebol dostatočne zistený skutkový stav veci, čo viedlo k nesprávnemu záveru konajúcich všeobecných súdov o potrebe zamietnutia žiadosti sťažovateľa o upustenie od zvyšku výkonu trestu odňatia slobody.

24. Podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

25. Podľa čl. 40 ústavy každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

26. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

27. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

28. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

29. Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

30. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

31. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom uznesením okresného súdu sp. zn. 34 Nt 72/2017 z 25. mája 2018

32. Z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy („... *ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“) vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

33. Ústavný súd preto vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom uznesením okresného súdu konštatuje, že proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu bol prípustný a sťažovateľom aj využitý riadny opravný prostriedok (sťažnosť), na základe ktorého bolo toto rozhodnutie preskúmané príslušným druhostupňovým súdom v inštančnom postupe všeobecných súdov. Existovala teda právomoc iného všeobecného súdu, ktorá predchádzala oprávneniam ústavného súdu v danej veci, keďže v prípade zistenia krajského súdu, že v konaní pred súdom prvého stupňa došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa, bolo jeho povinnosťou týmto poskytnúť ochranu.

34. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa zaručených v čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práv zaručených v čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 34 Nt 72/2017 z 25. mája 2018 nie je v zmysle § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde daná jeho právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v tejto časti, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol.

K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 144/2018 z 18. októbra 2018

35. Ústavný súd v súlade s konštantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva kvalifikoval sťažovateľovu námietku o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným uznesením krajského súdu ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na neaplikovateľnosť tohto ustanovenia dohovoru na konanie o žiadosti o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody (príp. jeho zvyšku). Toto konanie, podobne ako konanie o podmienenečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody (pozri napr. III. ÚS 548/2011, II. ÚS 441/2012) či konanie o zmene spôsobu výkonu trestu, alebo konanie o milosť a pod. sa totiž netýka rozhodnutia o „trestnom obvinení“ ani rozhodnutia o „občianskych právach a záväzkoch“, ako to ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru pre svoju aplikovateľnosť vyžaduje.

36. Pokiaľ ide o výkon rozhodnutí v trestných veciach, je čl. 6 dohovoru „vo svojej trestnej časti“ zásadne neaplikovateľný, pretože tu už nejde o rozhodovanie o „oprávnenosti trestného obvinenia“. Rôzne konania týkajúce sa okolností výkonu uložených trestov (najmä trestu odňatia slobody) však môžu podliehať ochrane podľa čl. 6 dohovoru, avšak za predpokladu, že ide o rozhodovanie o „občianskych právach a záväzkoch“ (pozri napr. rozhodnutie vo veci Enea proti Taliansku, rozsudok zo 17. 9. 2009), o čo vo veci sťažovateľa nejde.

37. Z uvedeného vyplýva jednoznačný záver o tom, že kritériom aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru je materiálna povaha predmetu konania, ktorá v trestných veciach zásadne nepresahuje okamih právoplatného rozhodnutia o vine a treste.

38. Keďže v konaní o žiadosti o upustenie od výkonu zvyšku trestu odňatia slobody sa nerozhodovalo o trestnom obvinení sťažovateľa v zmysle ustanovenia čl. 6 ods. 1 dohovoru (teda o vine a treste) ani o jeho občianskych právach a záväzkoch, tento článok dohovoru nie je na dané konanie aplikovateľný. Sťažnosť sťažovateľa v tejto časti je teda nezlučiteľná *ratione materiae* s čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ju bolo potrebné podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 144/2018 z 18. októbra 2018

39. S prihliadnutím na svoju doterajšiu judikatúru ústavný súd pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00).

40. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka (v tomto prípade strany) konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom (stranou) konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom (stranou) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka (strany konania) na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

41. Za protiústavné aj arbitrárne ústavný súd považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

42. Základné právo na súdnu ochranu však neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02).

43. Vychádzajúc z uvedených téz, ústavný súd posúdil rozhodnutie krajského súdu z 18. októbra 2018, aby zistil, či účinky výkonu právomoci druhostupňového súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 144/2018 sú zlučiteľné s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru, porušenie ktorých namieta.

44. V prvom slede krajský súd poukázal na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ktorý v ňom konštatoval, že po vykonanom dokazovaní nezistil, že by sťažovateľ trpel takou chorobou, ktorej liečenie nemožno zlúčiť s výkonom trestu odňatia

slobody bez nebezpečenstva pre zdravie odsúdeného (t. j. sťažovateľa), príp. že by túto chorobu nebolo možné liečiť v podmienkach zdravotnej starostlivosti poskytovanej Zborom väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVaJS“) počas výkonu odňatia slobody. Z tohto dôvodu súd prvého stupňa žiadosť sťažovateľa o upustenie od výkonu zvyšku trestu odňatia slobody zamietol.

45. Sťažnostný súd sa k záverom prijatým okresným súdom priklonil, a teda stotožnil sa s tým, že u sťažovateľa nebola preukázaná existencia choroby, ktorú predpokladá § 413 ods. 2 Trestného poriadku a ktorá by odôvodňovala upustenie od výkonu zvyšku trestu odňatia slobody.

46. Krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z toho, že ZVaJS disponuje odborným personálom, ktorý je schopný kvalifikovane posúdiť zdravotný stav sťažovateľa a v prípade potreby poskytnúť mu adekvátnu zdravotnú starostlivosť. Pripomenul tiež, že ZVaJS disponuje osobitným zariadením, ktoré umožňuje aj hospitalizáciu, resp. dlhodobú liečbu odsúdených s vážnejšími zdravotnými komplikáciami. Nevidel teda dôvod domnievať sa, že by v prípade osoby sťažovateľa ZVaJS neaplikoval všetky opatrenia, adekvátne jeho zdravotnému stavu.

47. Druhostupňový súd primárne vychádzal zo znaleckého posudku podaného súdnou znalkyňou, ktorá potvrdila, že sťažovateľ netrpí takou chorobou, ktorej liečenie by bolo nezlučiteľné s výkonom trestu odňatia slobody. Vo vzťahu k znaleckému posudku súdneho znalca uviedol, že tento nebol vykonaný na základe komplexného zhodnotenia zdravotného stavu sťažovateľa, ale výlučne na podklade lekárskej správy ošetrojúceho lekára sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu a na zabezpečenie objektívneho a komplexného znaleckého posudku prvostupňový súd správne pribral do konania súdnu znalkyňu.

48. Vo vzťahu k potrebe výsluchu súdneho znalca krajský súd uviedol, že tento bol opakovane predvolávaný na verejné zasadnutie na tento účel. Opakovane sa však ospravedlnil z neúčasti na verejnom zasadnutí z dôvodu pracovnej vyťaženia. Krajský súd konštatoval, že prvostupňový súd postupoval správne, keď zamietol vykonanie výsluchu

súdneho znalca, a to aj vzhľadom na jeho opakovanú absenciu na verejných zasadnutiach, keďže okolnosti, o ktorých mal vypovedať, sa dali zistiť už skôr navrhnutými a vykonanými dôkazmi, a preto nebolo nevyhnutné vykonanie aj tohto dôkazu.

49. Námietku sťažovateľa týkajúcu sa zaujatosti predsedu senátu prvostupňového súdu krajský súd považoval za neopodstatnenú a účelovú, pretože z nahrávky verejného zasadnutia nevyplývalo, že by predseda senátu bránil sťažovateľovi v realizácii jeho základných práv a slobôd. Sťažovateľ mal priestor klásť súdnej znalkyni otázky, nebol žiadnym spôsobom zastrašovaný a bolo mu umožnené v dostatočnej miere realizovať svoje práva. Krajský súd zdôraznil, že upozornenie zo strany predsedu senátu, aby sťažovateľ nekládol otázky, ktoré nesúvisia s predmetom konania, je plne v súlade so zákonom a nemôže byť považované za zastrašovanie.

50. Zo skutočností uvedených krajským súdom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zreteľne vyplýva, že tento sa všetkými pre rozhodnutie relevantnými skutkovými, ako aj právnymi otázkami zaoberal a na tieto dal dostatočne presvedčivé odpovede. Krajský súd jednoznačne uviedol dôvody, pre ktoré považoval opravný prostriedok sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu z 25. mája 2018 za taký, ktorý bolo potrebné zamietnuť.

51. Druhostupňový súd jasne prezentoval, v čom videl nesplnenie podmienok pre postup podľa § 413 ods. 2 Trestného poriadku, ako aj to, ako sa vysporiadal so závermi znaleckého dokazovania. Čo je však z hľadiska sťažovateľom požadovanej ústavnoprávnej ochrany jeho základných práv podstatným, krajský súd prijatý verdikt svojho rozhodnutia oprel o taký dôkaz, ktorého zákonnosť vykonania v predmetnom konaní nik (vrátane sťažovateľa) žiadnym spôsobom nespochybnil a z ktorého zjavne vyplývajú také podstatné skutkové závery, ktoré reálne korešpondujú konečnému výsledku všeobecných súdov. Zároveň súd druhého stupňa uviedol dôvody, prečo ďalšie dokazovanie nebolo potrebné vykonať.

52. Ústavný súd znovu pripomína, že nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, preto ani nie je oprávnený na inštančný prieskum ich rozhodnutí bez ohľadu na to, či je namietaná vecná nesprávnosť nimi vydaných rozhodnutí. Právomoc ústavného súdu je založená výlučne na prieskume rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska dodržiavania ústavnoprávnych princípov, t. j. či v konaní (rozhodnutí v ňom vydaných) neboli dotknuté predpismi ústavnoprávneho poriadku chránené práva alebo slobody jeho účastníka.

53. Ústavnému súdu preto neprislúcha prehodnocovať či dopĺňať skutkový stav veci zistený všeobecnými súdmi, rovnako tak mu neprislúcha nahradzovať právne hodnotenie všeobecných súdov svojím vlastným. Ústavný súd overil, že vo veci rozhodujúce súdy sa celou vecou riadne zaoberali, svoje rozhodnutia celkom logickým, zrozumiteľným a preskúmateľným spôsobom odôvodnili a podrobne rozviedli, akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadili, podľa ktorých zákonných ustanovení postupovali a rovnako rozhodli predvídateľným spôsobom. Skutočnosť, že sťažovateľ so závermi všeobecných súdov nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť ústavnej sťažnosti vo vzťahu k právoplatnému súdnemu rozhodnutiu.

54. Preto podľa názoru ústavného súdu napadnuté rozhodnutie krajského súdu nemožno hodnotiť ako ústavne nekonformné. Odôvodnenie rozhodnutia reflektuje jeho výrok, je logické, založené na racionálnych úvahách, bez vnútorných rozporov. Zo strany ústavného súdu si teda napadnuté uznesenie nevyžaduje žiadnu korekciu.

55. Možno konštatovať, že krajský súd si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ústavnoprávneho príkazu postupovať a rozhodnúť vo veci pri súčasnom zachovaní a rešpektovaní základných práv a slobôd sťažovateľa. Jeho závery obsiahnuté v napadnutom uznesení ústavný súd považuje za výraz autonómneho rozhodovania súdu v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

56. Vzhľadom na tieto okolnosti ústavný súd konštatuje, že k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu č. k. 5 Tos 144/2018-165 z 18. októbra 2018 nedošlo, a preto ústavný súd ústavnú

sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 16 ods. 2, čl. 40 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práv zaručených v čl. 3 a čl. 13 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 144/2018 z 18. októbra 2018

57. Z obsahu ústavnej sťažnosti jednoznačne vyplýva, že označené základné práva zaručené ústavou a práva zaručené dohovorom sťažovateľ odvíja (odvodzuje) od porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil, že by krajský súd napadnutým uznesením zasiahol do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, nemohlo dôjsť ani k zásahu do jeho základných práv zaručených v čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy ani čl. 3 a čl. 13 dohovoru.

58. Aj v tejto časti je teda ústavná sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

59. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že pokiaľ sťažovateľ mal v úmysle namietat' porušenie základného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) aj bez nadväznosti na základné právo na súdnu ochranu (čo však z odôvodnenia jeho ústavnej sťažnosti nijako nevyplýva), potom je rozhodujúcim, že sa jeho ochrany domáhal už v samotnom konaní pred okresným súdom podaním námietky zaujatosti predsedu senátu okresného súdu, o ktorej, ako tvrdí sám sťažovateľ, sa konalo a bolo rozhodnuté na oboch stupňoch. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že sťažovateľ v aktuálnej ústavnej sťažnosti rozhodnutia o námietke zaujatosti ani postup predchádzajúci ich vydaniu ústavne relevantným spôsobom nenapadol, preto sa ústavný súd nimi nemohol zaoberať. Aj napriek skutočnosti, že krajský súd sa v uznesení sp. zn. 5 Tos 144/2018 z 18. októbra 2018 otázke namietanej zaujatosti predsedu senátu okresného súdu venoval, je evidentné, najmä s prihliadnutím na výrok napadnutého rozhodnutia, že sťažovateľom v petite ústavnej sťažnosti (ktorým je ústavný súd viazaný) označené rozhodnutia všeobecných súdov nie sú tými, ktorými bolo o tejto námietke zaujatosti rozhodnuté, a teda ktorými mala byť,

ale podľa sťažovateľa mu nebola, poskytnutá ochrana základného práva na zákonného sudcu.

60. To svedčí o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v tejto časti, preto ju bolo potrebné z tohto dôvodu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

61. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v jej petite (zrušenie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov), rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo (pozri čl. 127 ods. 2 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2019